

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

08.09.2018 nr. 06/2-04

La nr. _____

Președintele raionului
Primarul general interimar
al municipiului Chișinău
Primarul municipiului Bălți
Bașcanul UTA Găgăuzia
Direcția finanțe a UAT

Privind elaborarea proiectelor
bugetelor locale pentru anul 2019
și a estimărilor pe anii 2020-2021

În temeiul prevederilor art.50 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014 și art.19 alin.(3) al Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare), Ministerul Finanțelor remite particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021 (*anexa nr.1 la prezenta circulară*).

La elaborarea proiectelor și estimărilor respective, direcțiile finanțe vor conlucra cu inspectoratele fiscale de stat teritoriale, direcțiile și secțiile subordonate consiliilor raionale, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Totodată, proiectele bugetelor locale pe anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, formularele, calculele și notele explicative respective, urmează a fi prezentate Ministerului Finanțelor conform graficului stabilit în *anexa nr. 2 la prezenta circulară*.

Pentru prezentarea materialelor Ministerului Finanțelor, direcția finanțe va delega șeful secției elaborarea și administrarea bugetului și specialistul principal pentru prognozarea și administrarea veniturilor.

Secretar de Stat

Tatiana Ivanicichina

Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021

I Dispoziții generale

1. Prezentele particularități au fost elaborate în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale.

2. Scopul acestora este informarea autorităților administrației publice locale (în continuare – APL) despre politica statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare, particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele și particularitățile de elaborare și prezentare a proiectelor de buget de către APL pe anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021.

3. Elaborarea și prezentarea propunerilor la proiectul de buget pentru anul 2019 și a estimărilor pentru anii 2020-2021 de către APL se va efectua **în cadrul sistemului informațional de management financiar** (SIMF) în baza:

- **Clasificatiei bugetare**, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208 din 24 decembrie 2015 (cu modificările și completările ulterioare), care poate fi accesată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informa%C8%9Bii-cu-caracter-metodologic/clasifica%C8%9Bia-bugetar%C4%83>;
- **Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului**, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015, care poate fi accesată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informa%C8%9Bii-cu-caracter-metodologic/setul-metodologic>.

II Proгноza principalilor indicatori macroeconomici pe termen mediu

4. În procesul elaborării proiectelor de buget, APL se vor conduce de prognoza principalilor indicatori macroeconomici (elaborată de Ministerul Economiei și Infrastructurii), conform *anexei nr.1* la prezenta circulară.

III Obiectivele politicii în domeniul veniturilor pe termen mediu și particularitățile specifice de estimare a unor venituri și a surselor de finanțare

5. Obiectivele politicii fiscale pentru anii 2019-2021 sunt expuse în Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr.178 din 26 iulie 2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.309-320, art.496).

6. La elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri, APL se vor ghida de *cap. IV și VII din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.*

7. Prognoza veniturilor bugetelor locale pe anii 2019–2021 se va efectua reieșind din:

- prevederile legislației fiscale în vigoare, ținând cont de prevederile Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative privind realizarea politicii fiscale și vamale pentru anul 2019;

- deciziile autorităților reprezentative și deliberative a UAT, în partea ce ține de competențele proprii în domeniul impozitelor, taxelor și altor venituri locale;

- analiza bazei fiscale pe fiecare UAT (recomandabil cel puțin 2-3 ani anteriori), separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget.

În cadrul elaborării prognozei să fie asigurată examinarea unor indicatori comparabili, identificând și excluzând factorii nespecifici. Indicatorii sunt comparabili în cazul în care aceștia se realizează în condiții similare. În cazul stabilirii unor factori specifici perioadei anterioare care pot să influențeze nivelul încasărilor în perioada prognozată, veniturile se vor estima reieșind din dinamica valorii, fără acești factori.

Pentru estimarea bazei fiscale a UAT, Ministerul Finanțelor recomandă utilizarea formularelor (F1-F18), anexate la circulara Ministerului finanțelor nr.06/2-07 din 17 august 2017, care va servi drept suport pentru estimarea veniturilor formate în UAT respectivă, utilizând modificările propuse la politica fiscală. Formularele respective pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

8. Rezultatele estimărilor veniturilor vor fi sintetizate în *formularele nr.1-3* anexate la prezenta circulară și se vor prezenta Ministerului Finanțelor pe suport de hirtie și în format electronic. Formularele menționate vor fi accesibile pentru introducerea doar în cadrul Direcției finanțe a UAT, cu rolul în sistem „Reader GFD” în modulul „Trezoreria” (Trez2), accesând meniul „Darea de seamă”, submeniul „ProVin” (pe fiecare buget local de nivelul întâi, buget raional/central UTA Găgăuzia și buget municipal Chișinău și Bălți).

9. Resursele bugetelor locale cuprind totalitatea veniturilor și a surselor de finanțare ale bugetelor respective.

Veniturile bugetelor locale se constituie din impozite, taxe, alte venituri prevăzute de legislație și se formează din:

1) venituri generale:

a) venituri proprii;

b) defalcări, conform cotelor procentuale, de la impozitele și taxele de stat;

- c) transferuri;
- d) granturi pentru susținerea bugetului;
- 2) venituri colectate (codurile clasificăției economice 142310, 142320, 144114, 144124, 144214, 144224);
- 3) granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Sursele de finanțare ale bugetelor locale se formează din:

- a) operațiuni cu împrumuturi interne și externe (inclusiv recreditate);
- b) acțiuni și alte forme de participare în capital (415110, 415120 și 415210, 415240);
- c) alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului;
- d) operațiuni cu soldurile în conturile bugetului.

10. Impozitul pe venitul persoanelor fizice (în continuare - IVPF)

La capitolul impozitul pe venit persoanelor fizice pentru anii 2018-2021, prin Legea cu privire la modificarea unor acte legislative nr.178 din 26 iulie 2018 a fost stabilită o cotă unică la impozitul pe venitul persoanelor fizice, în mărime de 12%. De asemenea, prin legea prenotată au fost majorate mărimea scutirii anuale personale pînă la 24 000 lei și mărimea scutirii anuale pentru persoanele întreținute pînă la 3 000 lei. Respectiv, o majorare a scutirilor menționate nu se prevede în anii următori.

La estimarea sumei IVPF se recomandă aplicarea următoarelor cote și scutiri personale anuale stabilite pentru anii 2018-2021:

	2018 Stabilit		Prognozat		
	pînă la 1 octombrie	după 1 octombrie	2019	2020	2021
	2	3	4	5	6
1	2	3	4	5	6
Cotele impozitului pentru venitul persoanelor fizice (%)	7 18	12	12	12	12
Scutirea anuală personală (lei)	11280	24000	24000	24000	24000
Scutirea anuală personală majoră (lei)	15840	30000	30000	30000	30000
Scutirea soț/soție	11280	11280	11280	11280	11280
Scutirea soț/soție majoră	16800	18000	18000	18000	18000
Scutirea anuală pentru persoanele întreținute (lei)	2520	3000	3000	3000	3000
Scutirea pentru persoane întreținute cu dizabilități	11280	18000	18000	18000	18000
Tariful contribuției individuale pentru asigurarea socială de stat obligatorie (din venit,%)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Prima de asigurare medicală obligatorie (din venit, %)	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5

Calculul IVPF pe anii 2019-2021 pe teritoriul raionului, municipiilor Chișinău și Bălți, UTA Găgăuzia se vor efectua reieșind din aplicarea ritmului de creștere a fondului de remunerare a muncii pe republică, prevăzut de indicatorii macroeconomici, către fondul de remunerare a muncii pe UAT, avînd ca bază datele organelor teritoriale de statistică privind cîștigul salarial din

anul 2017 și semestrul I al anului 2018 (Rapoarte statistice ”Cercetarea statistică anuală (M3), ”Cîștigurile salariale și costul forței de muncă în anul 2017” și ”Cercetarea statistică trimestrială (M1), precum și prevederile politicii salariale pe anii 2019-2021 prevăzute în cap. IV din prezenta circulară. Informația din rapoartele statistice se prezintă în *anexa nr.2* la prezenta circulară.

Pentru primării, calculele se vor efectua reieșind din încasările estimate pe anul bugetar în curs, înmulțite la creșterea prognozată a fondului de remunerare a muncii pe republică, în termeni nominali pe anul respectiv.

Totodată, Ministerul Finanțelor remite estimările preliminare a contingentului la impozitul pe venitul reținut din salariu, obținute în urma impactului reformei fiscale, care vor servi drept suport pentru estimarea defalcărilor la impozitul pe venitul reținut din salariu pentru anul 2019 pe fiecare UAT, conform *anexei nr.3* la prezenta circulară.

La repartizarea IVPF între bugetele locale de nivelul întâi, bugetele locale de nivelul al doilea și bugetul de stat, se vor utiliza cotele specifice de defalcare pe tipuri de administrații locale, prevăzute în Legea nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare).

Rezultatele estimărilor încasării la buget a impozitului pe venit a persoanelor fizice pe anii 2019-2021 (codurile clasificăției economice: 111110, 111121, 111130) se prezintă în *formularul nr.2* la prezenta circulară.

11. Veniturile proprii ale UAT

11.1 Impozitul pe venit obținut din activități independente

Regimul fiscal simplificat privind impozitul pe venit, stabilit începînd cu 1 ianuarie 2017, se acordă pentru persoanele fizice care obțin venituri în domeniul comerțului cu amănuntul, fără a constitui o formă organizatorico-juridică a activității de antreprenariat, în sume ce nu depășesc 600000 lei într-o perioadă fiscală.

Cota impozitului pe venit va constitui 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puțin de 3000 lei/anual.

Impozitul pe venit obținut din activități independente va fi achitat la bugetul local (nivelul I și nivelul II pentru mun. Chișinău și Bălți) după locul de domiciliu sau reședință (codul clasificăției economice 111124)

Începînd cu 1 ianuarie 2019 va fi anulată posibilitatea desfășurării de către persoanele fizice-cetățeni a activității în domeniul comerțului cu amănuntul în baza patentei de întreprinzător.

11.2 Impozitul pe proprietate

La estimarea încasărilor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare și la efectuarea calculelor pe tipuri de impozite și înlesniri fiscale, se va ține cont de prevederile Titlului VI al Codului fiscal, Legii nr.1056-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului fiscal, Instrucțiunii Ministerului Finanțelor nr.11 din 4 septembrie 2001 „Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitului funciar și pe bunurile imobiliare”, datele evidenței fiscale, datele Cadastrului funciar pe UAT respective, deciziile organelor reprezentative și deliberative privind mărimea cotelor stabilite la aceste impozite, precum și datele serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor stabilite prin Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr.376 din 10 iulie 2018 ”Cu privire la aprobarea informației privind impozitul pe bunuri imobiliare, impozitul funciar și taxele locale administrate de către SCITL (forma ISCITL 19).

Pe anii 2019-2021 se prevede ajustarea sistemului de impozitare a bunurilor imobiliare în urma revizuirii complexe a procesului de evaluare a bunurilor imobiliare.

11.3 TVA și accize

Prin Legea cu privire la modificarea unor acte legislative nr.178 din 26 iulie 2018, a fost instituită o nouă cotă a TVA în mărime de 10% pentru serviciile de cazare, pentru agenții economici a căror activitate operațională se constituie exclusiv din activități de cazare și alimentație publică, conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei.

Cotele accizelor pentru anii 2019-2020 sunt stabilite în Titlul IV al Codului fiscal.

11.4 Taxa pentru resursele naturale

Calculul taxelor pentru resursele naturale se va întocmi conform cotelor prevăzute în anexele la Titlul VIII al Codului fiscal „Taxele pentru resursele naturale”.

11.5 Taxa pentru patenta de întreprinzător

Calculul încasărilor pentru patenta de întreprinzător se va întocmi conform cuantumului taxei lunare prevăzut în anexă la Legea nr.93-XIV din 15 iulie 1998 cu privire la patenta de întreprinzător.

11.6 Încasările din arenda terenurilor și locațiunea bunurilor domeniului privat al UAT

La estimarea încasărilor de la toate tipurile de locațiune a patrimoniului public ale autorităților APL, se recomandă de a utiliza mărimea tarifelor de bază pentru chirie, prevăzute în anexa nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2018 nr.289 din 15 decembrie 2017, precum și deciziile autorităților reprezentative și deliberative privind mărimea tarifelor stabilite.

11.7 Taxele locale

În baza prevederilor Titlului VII al Codului fiscal “Taxele locale”, consiliile locale vor decide asupra aplicării taxelor locale prevăzute în art.289 al Codului fiscal. Respectiv, la estimarea cuantumului taxelor locale, se vor lua în considerare cotele concrete care au fost adoptate de către organele reprezentative și deliberative ale APL sau/și proiectele cotelor pe anii 2019-2021.

11.8 Alte venituri prevăzute de legislație

Prognoza altor încasări și taxe se va efectua în baza analizei dinamicii încasărilor pe anul 2017 și estimărilor pe anul 2018 și altei informații relevante.

12. Totodată, informăm că:

- prin Legea nr. 31 din 16 martie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Art.XII) au fost operate modificări în Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, și anume abrogarea articolului 29 alin (1) lit. p) și articolului 53 alin (1) lit.e). Reieșind din aceste modificări, nu vor fi efectuate estimări la codurile ECO 142212 și ECO 142213 pentru anii 2019-2021.

- prin Legea nr. 178 din 26 iulie 2018 cu privire la modificarea unor acte legislative (Art.X) au fost introduse modificări la art.34 din Codul contravențional al Republicii Moldova. Reieșind din aceste modificări, nu vor fi efectuate estimări la codul ECO 143220 pentru anii 2019-2021.

13. Conform prevederilor Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare), UTA Găgăuzia va estima veniturile pe anii 2019-2021 pentru toate tipurile de impozite și taxe (IVPJ, TVA, accize) în baza legislației fiscale în vigoare, precum și prevederilor politicii fiscale pe anul 2019.

IV Sumarul politicilor și priorităților în domeniul cheltuielilor publice pentru următorul an bugetar și pe termen mediu

14. Competențele în efectuarea cheltuielilor bugetelor locale pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă.

15. Resursele financiare disponibile urmează să fie direcționate la programe de importanță majoră, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.

16. Cheltuielile bugetelor locale, cu excepția celor efectuate din contul transferurilor cu destinație specială și a transferurilor pentru compensarea veniturilor ratate ale bugetelor locale, vor fi în dependență directă de suma veniturilor obținute de fiecare UAT. Colectarea mai bună a veniturilor bugetelor locale nu influențează volumul transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat. Fiecare APL urmează să fie direct interesată de a colecta cât mai multe venituri pentru a putea cheltui mai mult, potrivit competențelor și priorităților (nevoilor) sale specifice.

17. Estimările de cheltuieli ale autorităților APL urmează să fie strict în limita volumului de resurse disponibile.

18. Având la bază obiectivele politicii în domeniul cheltuielilor publice (CBTM 2019-2021), în contextul continuării reformelor în domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții - beneficiari de alocații:

- asigurarea calității planificării bugetare prin îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice (naționale, sectoriale, locale);
- îmbunătățirea eficienței și eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite;
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajărilor în sectorul bugetar pentru a evita angajamente viitoare fără acoperire cu resurse;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice.

19. La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2019 și estimărilor pe anii 2020-2021, APL urmează să se conducă de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților APL și a ramurilor (domeniilor) respective;
- actele legislative și normative care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii (cu modificările și completările ulterioare);
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, rambursarea împrumuturilor recreditate, serviciul datoriei interne și externe, etc.);
- reformele promovate în cadrul ramurilor (schimbări instituționale, etc.);

- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare.

20. Proiectul de buget pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021 la compartimentul „*Cheltuieli de personal*”, se vor elabora de către autoritățile administrației publice locale, ținând cont de măsurile prevăzute de legislația în vigoare și reformele structurale prevăzute.

20.1. Ajustările structurale care implică majorarea/diminuarea numărului de unități sau a cheltuielilor de personal, se vor explica în nota de argumentare a solicitărilor suplimentare la cheltuieli de personal, cu anexarea calculelor corespunzătoare.

20.2. Actele legislative și normative care reglementează aspectele ce țin de remunerarea muncii în sectorul bugetar, se conțin în *anexa nr. 4* la prezenta circulară.

20.3. Politica salarială pe anii 2019-2021 prevede implementarea următoarelor norme salariale, care urmează să fie luate în calcul la estimarea cheltuielilor de personal pentru anii respectivi:

În anul 2019:

- Implementarea în continuare a majorării salariilor cadrelor didactice **cu 11,12 %, de la 1 septembrie 2018**, ca raport dintre salariul mediu lunar al cadrelor didactice atins în trimestrul IV al anului 2017 (5722,7 lei) și salariul mediu lunar prognozat pe economia națională pentru anul 2018 (6400 lei);
- Majorarea salariilor cadrelor didactice **cu 8,98 %, de la 1 septembrie 2019**, ca raport dintre salariul mediu lunar al cadrelor didactice planificat că va atinge în trimestrul IV al anului 2018 (6400 lei) și salariul mediu lunar prognozat pe economia națională pentru anul 2019 (6975 lei);
- Trecerea funcționarilor publici la următoarele trepte de salarizare, conform rezultatelor evaluării pentru anul precedent, **de la 1 martie 2019** și recalcularea costului premiului anual legat de avansarea în trepte;

În anul 2020:

- Majorarea salariilor cadrelor didactice **cu 8,67 %, de la 1 septembrie 2020**, ca raport dintre salariul mediu lunar al cadrelor didactice planificat că va atinge în trimestrul IV al anului 2019 (6975 lei) și salariul mediu lunar prognozat pe economia națională pentru anul 2020 (7580 lei);
- Trecerea funcționarilor publici la următoarele trepte de salarizare, conform rezultatelor evaluării pentru anul precedent, **de la 1 martie 2020** și recalcularea costului premiului anual legat de avansarea în trepte;

În anul 2021:

- Majorarea salariilor cadrelor didactice **cu 8,5 %, de la 1 septembrie 2021**, ca raport dintre salariul mediu lunar al cadrelor didactice planificat că va atinge în trimestrul IV al anului 2020 (7580 lei) și salariul mediu lunar prognozat pe economia națională pentru anul 2021 (8225 lei);
- Trecerea funcționarilor publici la următoarele trepte de salarizare, conform rezultatelor evaluării pentru anul precedent, **de la 1 martie 2021** și recalcularea costului premiului anual legat de avansarea în trepte.

20.4. Suplimentar la măsurile enumerate la punctul 20.3., APL vor estima și planifica mijloace financiare în conformitate cu prevederile art. 8 alin. 2³ și art. 11² din Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, introduse prin Legea nr.185 din 26 iulie 2018, pentru asigurarea măsurilor de majorare a salariului pentru funcțiile de demnitate publică din autoritățile publice locale și pentru personalul de deservire tehnică care asigură activitatea acestor autorități, în vigoare din 17.09.2018.

20.5. Planificarea cheltuielilor de personal pentru funcțiile încadrate se efectuează reieșind din drepturile persoanelor real angajate (vechimea în muncă, gradul /categoria de calificare, treapta de salarizare, grad didactic, grad științific, etc.). Planificarea pentru funcțiile vacante urmează să fie efectuată reieșind din indicatorii medii prevăzuți de legislația în vigoare pentru funcțiile respective.

20.6. Calcularea de către instituții a cheltuielilor de personal pentru anul 2019 se va efectua în conformitate cu *tabelele nr.1-34*, care pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor, la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>. Aceste tabele se vor utiliza și la argumentarea solicitărilor suplimentare prezentate la compartimentul „Cheltuieli de personal”.

20.7. APL vor prezenta proiectul de buget pentru anul 2019 la cheltuieli de personal, conform *formularului nr.4* la prezenta circulară și notele de completare a acestuia, fiind accesibil și parametrizat în SIMF, modulul „Trezoreria ” (Trez 2).

20.8. La estimarea cheltuielilor pentru contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat se va menține și pe anii 2019-2021 cuantumul de 23% aplicat în prezent la cheltuielile de remunerare a muncii.

20.9. Cota primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aplicată la cheltuielile de remunerare a muncii la care se calculează aceste prime va fi menținută și pe anii 2019-2021 în cuantumul de 4,5% .

21. La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor se va ține cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

V Particularități specifice de stabilire a relațiilor interbugetare și limitele de transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale

22. Sumele *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat sunt calculate pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă (în cazul dat, pentru proiectul bugetului pe anul 2019 se ia execuția bugetară din anul 2017). Modalitatea de calcul a transferurilor cu destinație generală poate fi consultată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

23. *Limitele transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se conțin în *anexa nr.5* la prezenta circulară. Totodată, după necesitate, calculele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de

stat la bugetele locale pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021 pot fi consultate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

24. Datele Biroului Național de Statistică privind numărul de locuitori și structura demografică pe fiecare UAT, la situația din 1 ianuarie 2018, sunt plasate la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

25. La elaborarea proiectului bugetului local pentru anul 2019 și a estimărilor pentru anii 2020-2021 pentru întreținerea *aparaturii președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea consiliilor raionale și aparatului primăriilor*, precum și pentru asigurarea activității angajaților în serviciile de deservire a clădirilor Consiliului raional și clădirilor primăriilor, urmează să se țină cont de prevederile actelor legislative și normative, precum:

- Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- Hotărârea Guvernului nr. 10 din 05 ianuarie 2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova;

- Hotărârea Guvernului nr.101 din 30 ianuarie 2018 privind cheltuirea mijloacelor pentru primirea și deservirea delegațiilor oficiale străine și a anumitor persoane;

- Hotărârea Guvernului nr.1151 din 2 septembrie 2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la normativul de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc., de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv operate prin Hotărârea Guvernului nr.502 din 30.05.2018.

Totodată, la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2019 este necesar să se țină cont de:

- normativul vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu (cu excepția legăturii telefonice guvernamentale), faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților APL, aprobate prin decizia consiliului local respectiv în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1362 din 22 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Normativelor vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu, faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților administrației publice” (cu modificările și completările ulterioare);

- normele vizînd aprobarea numărului-limită al autoturismelor de serviciu și a parcursului-limită anual pentru un autoturism întru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale autorităților APL de ambele niveluri, aprobate prin decizia consiliului local, respectiv, în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1404 din 30 decembrie 2005 „Privind reglementarea utilizării de către autoritățile administrației publice a autoturismelor de serviciu” (cu modificările și completările ulterioare).

Calculul privind estimarea cheltuielilor pentru plata sporului lunar în mărime de 30% pentru organele administrative din raionul Dubăsari, satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Haginus ale raionului Căușeni pentru proiectul de buget pentru anul 2019 și a estimărilor pentru anii 2020-2021, se vor prezenta conform *formularului nr.5* la prezenta circulară.

26. La elaborarea proiectului bugetului local pentru anul 2019 și estimările pentru anii 2020-2021, autoritățile APL la estimarea cheltuielilor la grupa principală „**Apărarea națională**” urmează să țină cont de prevederile Legii nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea

cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărârii Guvernului nr.77 din 31 ianuarie 2001 ”Pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul limită al organelor administrativ-militare” (cu modificările și completările ulterioare), Hotărârii Guvernului nr.631 din 23 mai 2003 ”Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară”, precum și de prevederile Hotărârii Guvernului nr.355 din 18 aprilie 2018 „Cu privire la rezultatele încorporării în serviciul militar în octombrie 2017-ianuarie 2018 și încorporarea în serviciul militar în aprilie-iulie 2018”.

Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru activitatea administrativ-militară pentru proiectul de buget pentru anul 2019 și a estimărilor pentru anii 2020-2021, se vor prezenta conform formularului nr. 6 la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

27. La estimarea cheltuielilor pentru **protecția civilă și situații excepționale**, autoritățile APL urmează să țină cont de necesitatea implementării prevederilor Programului de consolidare a serviciului salvatori și pompieri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 202 din 14 martie 2013.

Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru protecția civilă și situații excepționale pentru proiectul de buget pentru anul 2019 și a estimărilor pentru anii 2020-2021, se vor prezenta conform formularului nr. 7 la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

28. Cheltuielile pentru ramura ”**Învățământ**”

Calculul transferurilor cu destinație specială (în continuare TDS) de la bugetul de stat la bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățământ* pentru anii 2019-2021, a fost efectuat după cum urmează:

28.1. Transferurile pentru **învățământul preșcolar** pentru fiecare UAT au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2018 pentru nivelul de învățământ respectiv.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale începute în anul 2018, precum și cu costul majorării cu 2,0 lei/zi a normei financiare de alimentație pentru un copil.

28.2. Transferurile pentru **învățământul primar și secundar general** includ transferuri categoricale pentru școli, gimnazii și licee, calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev.

Cuantumul normativului valoric pentru un „*elev ponderat*” și a *normativului valoric pentru o instituție*, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoricale, constituie:

- pentru anul 2019 - 11 354,0 lei și, respectiv, 522 401,0 lei;
- pentru anul 2020 - 11 963,0 lei și, respectiv, 550 435,0 lei;
- pentru anul 2021 - 12 714,0 lei și, respectiv, 584 970,0 lei.

Totodată, pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.234 din 25 februarie 2005 ”Cu privire la alimentarea elevilor”, s-a luat în calcul numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 1 octombrie 2017 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune), 171 zile de alimentație și norma de alimentație de 10,8 lei / zi pentru anul 2019 și, respectiv, 2020-2021.

Pentru unele instituții de învățământ secundar general din unele localități ale raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari, amplasate în zona de securitate, au fost luați în calcul și elevii

din clasele V-XII, la situația din 1 octombrie 2017 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune).

Pentru asigurarea, în primii trei ani de activitate pedagogică, a reducerii la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcție, au fost incluse mijloacele prevăzute în anul 2018.

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studierea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sînt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop.

Referitor la *organizarea învățămîntului gimnazial și liceal pentru deținuții minori din penitenciare (municipiile Chișinău, Bălți și raioanele Cahul, Hîncești și Rezina)*, transferurile includ mijloace pentru achitarea salariilor profesorilor, care activează în clasele din penitenciarele respective.

Transferurile pentru învățămîntul primar și secundar general includ și mijloace, în vederea *organizării și desfășurării examenelor de absolvire*, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.391 din 28 mai 2014 "Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățămînt".

Suplimentar, au fost prevăzute mijloace financiare pentru *plata sporului lunar în mărime de 30%* din salariul de bază pentru angajații școlilor, gimnaziilor și liceelor din stînga Nistrului din raionul Dubăsari, din satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus din raionul Căușeni, prevăzute prin art.29 (10) al Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2015 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar.

Totodată, au fost prevăzute cheltuieli pentru *plata suplimentului de 1000 lei* pentru angajații unor instituții de învățămînt secundar general din raionul Dubăsari, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.609 din 21 iulie 2014 "Privind modificarea și completarea unor hotărîri ale Guvernului".

Cheltuielile pentru *liceele-internat cu profil sportiv* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2018 pentru instituțiile respective.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale începute în anul 2018, precum și cu costul majorării cu 2,0 lei/zi a normei financiare de alimentație pentru un elev.

28.3. Transferurile pentru *învățămîntul special* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2018 de către autoritățile APL pentru respectivele instituții.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale începute în anul 2018, precum și cu costul majorării cu 2,0 lei/zi a normei financiare de alimentație pentru un elev.

Întru continuarea pilotării modelului de educație incluzivă a copiilor cu dezabilități severe, în baza Ordinului ministrului educației nr.1186 din 10 decembrie 2015, au fost prevăzute cheltuieli pentru liceul teoretic "Petre Ștefănuță" din raionul Ialoveni.

28.4. Transferurile pentru *învățămîntul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2018 pentru instituțiile / măsurile respective.

Totodată, cheltuielile au fost majorate cu costul măsurilor de politici salariale începute în anul 2018.

La fel, au fost prevăzute și mijloace pentru organizarea și desfășurarea *olimpiadelor raionale / municipale*.

28.5. Limitele transferurilor cu destinație specială pentru finanțarea *învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și extrașcolar* sînt atribuite la nivelul respectiv al bugetelor locale, în baza competențelor stabilite autorităților APL, în conformitate cu legislația privind descentralizarea administrativă și sunt prezentate în *anexa nr.6* la prezenta circulară.

28.6. Totodată, detalierea transferurilor respective pentru anii 2019-2021 pe subprograme și măsuri este reflectată în *anexele nr. 7-9* la prezenta circulară.

28.7. Autoritățile APL pot prezenta propuneri de redistribuire a acestor alocații între subprograme și măsuri, în limita totală de transferuri, completînd *formularul nr.8* pentru fiecare an separat. La fel, se vor prezenta propuneri de redistribuiri între autoritățile APL, în cazul modificării subordonării unor instituții sau alte cazuri argumentate. Aceste propuneri vor fi sub forma de redistribuiri echilibrate (+/-) față de alocațiile comunicate în *anexele nr.6, 7-9* pe anii respectivi. În acest caz, la propunerile de redistribuire vor fi anexate copiile deciziilor Consiliilor locale respective. Formularul va fi semnat și ștampilat de toate autoritățile APL afectate de repartizări.

28.8. În cazul lichidării instituțiilor sau reducerii numărului de beneficiari, în cazul unor măsuri de o singură dată, în cazul în care careva din măsurile incluse în pct.28.1-28.4 din prezenta circulară nu mai au continuare sau, în caz, că se prevăd sistări integrale sau parțiale a activității instituțiilor (inclusiv pe motiv de reparații), se prezintă propuneri de diminuare a transferurilor pe anii respectivi. Aceste propuneri (cu semnul (-)) la fel, vor fi reflectate în *formularul nr.8*, pe fiecare an separat. Formularul va fi semnat și ștampilat de autoritatea APL ce propune reducerea respectivă.

28.9. Atît propunerile de redistribuire, cît și de diminuare vor fi însoțite de o notă explicativă despre necesitatea efectuării acestora.

28.10. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare din contul transferurilor cu destinație specială, se vor completa de către solicitant *formularele nr.9 și nr.10*, iar nota explicativă va avea formatul prezentat în *anexa nr.10* la prezenta circulară. Toate formularele și nota explicativă vor fi ștampilate și semnate de către autoritatea solicitantă. În cazul lipsei semnăturii, ștampilei, în cazul prezentării dosarului necomplet (lipsei notei informative sau a careva anexe la aceasta) sau în cazul prezentării acestora necorespunzător cerințelor, solicitarea de alocații suplimentare nu se primește spre examinare.

28.11. Se atenționează că, în vederea asigurării acurateței și durabilității planificării bugetare pe termen mediu și a cheltuielilor ce urmează a fi suportate din bugetul de stat pe anii respectivi, **după prezentarea proiectelor bugetelor locale pe anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021, solicitări suplimentare de alocații din contul transferurilor cu destinație specială nu se mai recepționează.**

28.12. Sinteza cheltuielilor pentru învățămînt din toate sursele, pe subprograme, va fi prezentată conform *formularului nr.11* la prezenta circulară. În acest formular nu se vor include solicitările suplimentare înaintate. Formularul va fi completat pe fiecare UAT separat și prezentat atît pe suport de hîrtie, cît și în format electronic în sistemul informațional.

28.13. Repartizarea normativului valoric pentru un "elev ponderat" și a normativului valoric pentru o instituție, comunicate la pct.28.2 din prezenta circulară, pe unele categorii ale clasificăției economice va fi prezentată conform *formularului nr.12* la prezenta circulară.

28.14. Informația privind volumul de cheltuieli planificate conform legislației, pentru plata sporului lunar de 30% a angajaților instituțiilor de învățământ și cultură din unele localități din zona de securitate și informația privind numărul de cadre didactice, încadrate în primii trei ani de activitate, se vor prezenta conform *formulelor nr.13 și nr.14* la prezenta circulară.

29. Cheltuielile pentru ramura "Știință și inovare"

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021 pe compartimentul „Știință și inovare” va fi elaborat în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004.

În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr.47 din 12 ianuarie 2007 „Cu privire la salarizarea angajaților organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării finanțate de la bugetul de stat”*, autoritățile administrației publice locale urmează să prevadă în buget mijloace financiare necesare pentru remunerarea muncii angajaților.

În temeiul *Legii nr. 259-XV din 15 iulie 2004 „Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova”*, autoritățile administrației publice locale vor prevedea mijloace financiare pentru servicii de cercetări științifice finanțate din contul bugetelor locale.

30. Cheltuielile pentru ramura „Cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret”

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021 pe compartimentul „Cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret” va fi elaborat în conformitate cu prevederile actelor legislative și normative, prezentate în *anexa nr.11* la prezenta circulară.

30.1. Transferurile cu destinație specială pentru școlile sportive au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2018. Totodată, au fost suplimentate cu costul majorărilor salariale conform politicilor descrise la pct.20.3 la prezenta circulară.

30.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se conțin în *anexa nr.12* la prezenta circulară.

30.3. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru școlile sportive se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formularului nr.15* la prezenta circulară.

30.4. Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive se vor prezenta, conform *formularului nr.16* la prezenta circulară.

30.5. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret se vor prezenta, conform *formularului nr.17* la prezenta circulară.

31. Cheltuielile pentru ramura „Ocrotirea sănătății”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021 cheltuielile pe ramura „Ocrotirea sănătății” se vor prezenta conform *formularului nr.18* la prezenta circulară.

32. Cheltuielile pentru ramura „Protecție socială”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021 la ramura „Protecție socială” se va ține cont de prevederile actelor legislative și normative în vigoare.

32.1. La estimarea transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale s-a ținut cont de mărimile stabilite conform actelor normative în vigoare și contingentul de beneficiari pentru serviciile sociale și aplicarea indicelui prețurilor de consum pentru chirie și resurse energetice.

32.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea plăților și serviciilor sociale pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se conțin în anexa nr.13 la prezenta circulară.

32.3. Plățile sociale, includ:

32.3.1. Compensația pentru serviciile de transport, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități – prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60 din 30 martie 1992. Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective va constitui:

▪ **pentru beneficiarii din UAT:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 138 lei /trimestrial) - 552 lei /anual;

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 69 lei/trimestrial) - 276 lei/anual.

▪ **pentru beneficiarii din municipiul Chișinău:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 360 lei /trimestrial) -1440 lei/anual;

- persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 180 lei/trimestrial) - 720 lei/anual.

▪ **pentru beneficiarii din municipiul Bălți:**

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 270 lei /trimestrial) -1080 lei/anual;

- persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 135 lei/trimestrial) - 540 lei/anual.

Suplimentar la mărimile compensației menționate mai sus, persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copii cu dizabilități locomotorii în vîrstă de pînă la 18 ani) beneficiază de un supliment în mărime de 200 lei /trimestrial.

32.3.2. Indemnizația pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, care prevede plata indemnizației pentru copii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140 din 14 iunie 2013 “Privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”.

Plata indemnizației respective constituie 800 lei/lunar pentru fiecare beneficiar. Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.581 din 25 mai 2006;

32.3.3. Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățămînt superior și postsecundar pedagogic pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățămînt publice din mediul rural și centrele raionale, încadrați în instituțiile de învățămînt, prin repartizare de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării potrivit art.134(5) și (6) din Codul Educației nr.152 din 17 iulie 2014. Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.802 din 29 octombrie 2015.

32.3.4. Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi potrivit Legii pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și a satului Varnița din raionul Anenii Noi nr.1435-XV din 7 noiembrie 2002.

32.3.5. Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunar) - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.378 din 25 aprilie 2018. Plata indemnizației respective pentru fiecare beneficiar va constitui pentru anul 2019 – 4411 lei /anual, și pentru anii 2020-2021, 4793 lei/ anual și, respectiv, 5180 lei/anual

32.4. Serviciile sociale includ:

32.4.1. Centre de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în municipiul Bălți și raioanele Hîncești, Căușeni și Drochia, potrivit Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01 martie 2007;

32.4.2. Centre de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prezente în raioanele Cahul și Căușeni, potrivit Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr.241-XVI din 20 octombrie 2005;

32.4.3. Centre regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărîrii Guvernului nr.1010 din 26 august 2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate”.

32.4.4. Serviciul de mediator comunitar, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.557 din 17 iulie 2013 ”Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar”;

32.5. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru protecție socială se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formularelor nr.19-22* la prezenta circulară. Totodată, la proiectul bugetului pentru anul 2019 urmează a fi prezentată nota informativă cu specificările respective la ramura nominalizată, iar pentru serviciile sociale care se finanțează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat – setul întreg de documente (decizia de constituire, regulamentul de activitate, statele tip de personal, devizul de cheltuieli, etc.).

32.6. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare/economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru plățile și serviciile sociale se va argumenta în nota informativă cu prezentarea calculelor și argumentările de rigoare.

32.7. **Transferurile din fondul de susținere a populației pe anii 2019-2021**, pe fiecare UAT de nivelul al doilea, se conțin în *anexa nr. 14* la prezenta circulară. Cu referire la redistribuirea sumelor pe tipuri de servicii sociale din pachetul minim, veți fi informați suplimentar de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

33. **Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru** plata sporului lunar în mărime de 30% din salariul de bază pentru personalul unităților bugetare din partea stîngă a Nistrului (raionul Dubăsari), din satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus ale raionului Căușeni, prevăzute la art.29 alin.(10) al Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, se conțin în *anexa nr.15* la prezenta circulară.

34. În conformitate cu prevederile Codului apelor nr.1532-XII din 22 iunie 1993 și Hotărîrii nr. 737 din 11 iunie 2002 privind reglementarea funcționării zonelor de recreere aferente bazinelor acvatice, pentru **stațiunile de salvare pe apă**, în bugetele locale, unde sunt amplasate acestea, vor fi estimate cheltuieli în acest scop.

35. **Transferurile pentru compensarea veniturilor bugetelor locale, ratate în legătură cu scutirea de la plata impozitului funciar (venituri ratate) a deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol**, ca urmare a aplicării Legii nr. 39-XVI din 2 martie 2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stînga Nistrului ale raionului Dubăsari și Hotărîrii Guvernului nr. 567 din 21 mai 2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se conțin în *anexa nr. 16* la prezenta circulară.

36. Cheltuielile pentru **asigurarea cu pază paramilitară a depozitelor centralizate cu pesticide inutilizabile și interzise**, vor fi acoperite din contul **transferurilor cu destinație specială** de la bugetul de stat, care vor constitui 305,1 mii lei per depozit, sumele estimate fiind prevăzute în *anexa nr.17* la prezenta circulară.

37. Conform Legii fondului rutier nr.720-XIII din 2 februarie 1996 și Legii privind finanțele publice locale nr. 397-XV din 16 octombrie 2013 cu modificările operate prin Legea nr.24 din 10 martie 2017, sînt stabilite noi reguli de planificare și repartizare a alocațiilor din fondul rutier pentru infrastructura drumurilor. Astfel, principala destinație a mijloacelor Fondului rutier este întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice naționale și locale.

36.1. Sumele **transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul întâi pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor**, sunt calculate proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2018, prezentat de către Biroul Național de Statistică, precum și în baza volumului estimat în cuantum de 50% al încasărilor din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

36.2. Sumele *transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale*, sunt calculate în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către acestea.

36.3. Se atenționează asupra faptului, că ținând cont de volumul relativ mic al mijloacelor financiare disponibile și de starea nesatisfăcătoare a drumurilor comunale și a străzilor din localitățile țării, acoperirea cheltuielilor aferente iluminatului stradal din transferurile cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor nu este rațională și nu se susține de către autoritatea publică responsabilă de domeniu.

36.4. *Limitele transferurilor cu destinație specială* de la bugetul de stat la bugetele locale pentru infrastructura drumurilor în anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se conțin în *anexa nr.18* la prezenta circulară.

38. Cheltuielile pentru finanțarea investițiilor capitale.

Obiectele de investiții capitale și reparații capitale de interes local, începute în anii precedenți și nefinalizate în anul 2018, precum și obiectele noi, se vor finanța din contul și în limita mijloacelor aprobate în aceste scopuri în bugetele locale. Totodată, e de menționat că în condițiile noului sistem se permite efectuarea transferurilor cu destinație specială de la un buget local la alt buget local (inclusiv între bugetele locale de nivelul I și bugetele locale de nivelul al doilea) pentru finanțarea unor măsuri și activități de interes comun, inclusiv pentru finanțarea obiectivelor de investiții capitale și altor cheltuieli capitale.

Prin Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19 decembrie 2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, care prevede că pentru obiectele de investiții capitale finanțate exclusiv din bugetele locale, autoritățile publice locale stabilesc proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale. Totodată, APL urmează să se conducă de Ordinul ministrului finanțelor nr.185 din 3 noiembrie 2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale” și subcapitolul 4.7 „Particularități specifice planificării investițiilor capitale” din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.

39. În conformitate cu prevederile art. 18 al Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, autoritățile APL pot decide constituirea unui *fond de rezervă* în proporție de cel mult 2% din volumul cheltuielilor bugetelor locale respective.

VI

Alte particularități specifice și cerințe adiționale

40. Bugete pe programe și performanță

40.1 Implementarea bugetării pe programe la nivel local impune elaborarea/actualizarea, după caz, programului de dezvoltare social-economică a UAT; analiza strategiilor naționale și sectoriale, precum și a priorităților stabilite la nivel local; analiza situației actuale pe domenii și formularea setului de programe/subprograme, activități; realizarea obiectivelor și indicatorilor de performanță stabiliți etc.

40.2 La elaborarea proiectelor bugetelor locale pe programe și performanță la formularea programelor, scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță, APL vor aplica Metodologia bugetării pe programe (a se vedea capitolul XI al Setului), iar pentru estimarea costurilor - vor consulta Îndrumarul privind estimarea costurilor (a se vedea capitolul XII al Setului).

40.3 Totodată, pentru îmbunătățirea continuă a calității la stabilirea scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță în bugetarea pe programe și performanță se recomandă consultarea rapoartelor bugetelor pe programe și performanță la nivel local, întocmite de către experții internaționali, în urma activităților petrecute în cadrul "Programului Finanțe Publice pentru Dezvoltare", finanțat de Ministerul Finanțelor al Slovaciei și implementat de Centrul regional PNUD pentru Europa de Est și CSI și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83> .

41. Activitățile de elaborare a proiectului de buget pentru anul 2019 și estimările pentru anii 2020-2021 vor derula în SIMF (modulul de elaborare a bugetului - BPS). În acest sens, pentru fiecare UAT de nivelul al doilea, sistemul va crea în mod automat ciclul de planificare bugetară pe anii 2019-2021, despre care vor fi informate direcțiile finanțe prin intermediul sistemului de mesagerie din SIMF.

42. Formatul de întocmire a propunerii de buget pentru anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se conține în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, subcapitolul 7.3 "Elaborarea proiectelor/ propunerilor de buget", în format unic, care este parametrizat în SIMF și nu poate fi modificat (*a se vedea tabelul 7.1*).

43. Astfel, proiectul/propunerea de buget întocmite în SIMF pe anii 2019-2021 va include: indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari (2016-2017), indicatorii aprobați pentru anul 2018, estimați pentru proiectul de buget pe anul 2019 și cei pentru anii 2020-2021.

44. Fluxul activităților de pregătire a proiectelor de buget în SIMF (a modului de elaborare a bugetului), din punct de vedere cronologic și al organizării procesului tehnic, se prezintă în *anexa nr. 19* la prezenta circulară.

45. În cazul, în care autoritățile publice locale identifică necesitatea de a modifica sau a completa clasificarea programelor și subprogramelor, acestea vor înainta propunerile respective Ministerului Finanțelor, de regulă, anterior prezentării proiectelor de buget pentru a asigura actualizarea clasificărilor programelor, ca condiție pentru elaborarea proiectului de buget.

46. Suplimentar, în baza estimărilor efectuate, direcțiile finanțe ale UAT vor prezenta sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de ambele niveluri, precum urmează:

46.1. Sinteza consolidată privind estimările proiectelor bugetelor locale pe anul 2019, conform clasificărilor funcționale, conform *formularului nr.23* la prezenta circulară.

46.2. Informația privind estimările bugetelor locale pe anii 2019-2021, conform clasificărilor economice, conform *formularului nr.24* la prezenta circulară. *Formularele nr.23 și nr.24* sînt accesibile pentru completare în SIMF, modulul „Trezoreria ” (Trez 2), accesînd meniul „Darea de seamă”, și se vor prezenta Secției bugetelor locale.

47. Plafonarea datoriilor/garanțiilor interne și externe a UAT vor fi reflectate în proiectul bugetului local în monedă națională (lei), iar datoria și garanțiile externe a UAT și în dolari SUA. Recalcularea datoriei și garanțiilor externe în lei se va efectua reieșind din cursul oficial al leului moldovenesc prognozat la finele anului de gestiune. La calcularea *plafonului datoriei externe a UAT* se va include și o marjă de eroare în mărime de 1,0% calculată din soldul datoriei, legată eventual de riscul valutar.

48. La proiectul bugetului local pentru anul 2019 urmează să fie anexat *Programul anual al împrumuturilor*, conform *formularului nr.25* la prezenta circulară și *Obiectivele politicii de administrare a datoriei UAT*, ca părți componente ale acestuia, care se vor prezenta Direcției datoriei publice.

Ca suport în elaborarea și stabilirea obiectivelor politicii de administrare a datoriei UAT se recomandă examinarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu” elaborat anual de către Ministerul Finanțelor (cel mai recent Program a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1148 din 20.12.2017).

49. Totodată, se va prezenta informația privind suma *împrumuturilor pentru cheltuieli de capital pe termen lung, contractate* de la instituțiile financiare din interiorul țării și de peste hotare și termenul de rambursare a acestora pe anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, conform *formularului nr.26* la prezenta circulară.

50. Estimarea cheltuielilor pentru *serviciul datoriei* pe anul 2019 și estimările pe anii 2020-2021, se prezintă conform *formularului nr.27* la prezenta circulară.

51. Cheltuielile pentru onorarea angajamentelor față de împrumuturile recreditate pe anii 2019-2021 vor fi estimate în baza prognozei cursului mediu anual oficial, după cum urmează:

<i>Indicatorii</i>	<i>Estimat</i>		
	2019	2020	2021
1	2	3	4
Dolar SUA / MDL	17,20	17,97	18,51
Euro / MDL	19,78	20,67	21,29

52. În vederea onorării în termen a obligațiilor asumate în cadrul garanțiilor acordate întreprinderilor municipale, în cazul înregistrării de către acestea a datoriei cu termen de achitare expirat, se recomandă planificarea mijloacelor financiare în proiectele bugetelor locale pe anul 2019 și estimările pentru anii 2020-2021.

53. Având ca bază recomandările din prezenta circulară, autoritățile executive ale UAT de nivelul al doilea de comun cu direcțiile finanțe a UAT, vor organiza, dirija și ghida autoritățile APL, inclusiv celor de nivelul întâi, în vederea elaborării proiectelor bugetelor locale pe anii 2019-2021 în noul sistem informațional și vor generaliza și prezenta Ministerului Finanțelor sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și nivelul al doilea.

54. Prezentele particularități sînt disponibile pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetar%C4%83>.

Informații suplimentare pot fi obținute, referitor la:

- venituri - ☎ 022 26 2633, 022 26 2632
- cheltuieli (informație de ordin general) - ☎ 022 26 2619
- bugetele pe programe (informație de ordin general, clasificarea bugetară) - ☎ 022 26 2620, 022 26 2619
- particularitățile specifice ramurilor – în direcțiile finanțelor de ramură
- cheltuieli de personal - ☎ 022 26 27 49
- investiții capitale - ☎ 022 26 2622, 26 26 78
- datorii publice - ☎ 022 26 26 96, 022 26 27 94, 022 26 28 05
- Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) - ☎ 022 26 28 52, 022 26 28 65

Calendarul
prezentării proiectelor de buget ale unităților
administrativ-teritoriale pentru anul 2019
și estimările pe anii 2020-2021

Data prezentării	Denumirea UAT
8 octombrie	1. Leova 2. Oconița 3. Șoldănești 4. Rezina 5. Dubăsari 6. Strășeni 7. Criuleni
9 octombrie	1. Nisporeni 2. Telenești 3. Basarabeasca 4. Anenii Noi 5. Fălești 6. Dondușeni 7. Călărași
10 octombrie	1. Căușeni 2. Cantemir 3. Ștefan Vodă 4. Taraclia 5. Rîșcani 6. Cahul 7. Sîngerei
11 octombrie	1. Soroca 2. Ialoveni 3. Glodeni 4. Ungheni 5. Cimișlia 6. Briceni 7. Drochia
12 octombrie	1. Edineț 2. Florești 3. Orhei 4. Hîncești 5. mun.Bălți 6. mun.Chișinău 7. UTA Găgăuzia